

НАУКОВО-МЕТОДИЧНА РОБОТА В СИСТЕМІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ БІБЛІОТЕК УКРАЇНИ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Ю.І.Лазоренко, М.Є.Литвенко, А.С. Щиголь

Висвітлено засади науково-методичної роботи вітчизняних сільськогосподарських бібліотек, їхні завдання та функції, історію створення на їхній основі регіональних об'єднань, роль Державної наукової сільськогосподарської бібліотеки НААНУ як науково-методичного і координаційного центру. Внесено рекомендації щодо вдосконалення науково-методичної діяльності бібліотек.

Ключові слова: науково-методична діяльність с/г бібліотек; історія, завдання, функції, ЦНСГБ НААНУ, регіональні об'єднання, Головні бібліотеки, проблеми, координація, нормативно-регламентуючі документи, Міжвідомча науково-методична рада, зведений електронний каталог, рекомендації.

SCIENTIFIC-METHODOLOGICAL WORK OF AGRICULTURAL LIBRARIES SYSTEM OF UKRAINE: CURRENT STATE AND PROSPECTS

Principles of scientific-methodical work of domestic agricultural libraries, their tasks and functions, history of regional associations creation on their basis, are reflected, role of the State scientific agricultural library of NAASU as a scientific-methodical and coordinating center. Recommendations to the improvement of scientific-methodical activity of libraries are made.

Keywords: scientific-methodical activity of agricultural libraries; , History, tasks, functions, SSAL UNAAS, regional associations, Main Libraries, problems, coordination, legal and regulatory documents, Interdepartmental scientific-methodical council, elevated electronic catalog, recommendations.

В Україні діють понад 60 500 різних бібліотек, у т.ч. 257 сільськогосподарські бібліотеки аграрних науково-дослідних установ системи НААНУ і вищих навчальних закладів Міністерства аграрної політики України.

Загальне методичне керівництво бібліотеками та координацію їхньої роботи. Науково-методична робота є одним із провідних напрямів її діяльності, тісно пов'язаним із науково-дослідною роботою бібліотеки як науково-дослідної установи. Взаємини її з іншим бібліотечними закладами носять характер координаційного впливу, методичного керівництва, методичної допомоги, спільного використання бібліотечних ресурсів.

В організації методичної роботи важливе значення мають такі основні методичні функції:

- вивчення, узагальнення і впровадження досвіду методичної роботи бібліотек та інших закладів культури;
- постійне інформування працівників про нове у методичній діяльності бібліотек;
- оперативне впровадження методичних розробок у практику із врахуванням результатів наукових досліджень і запитів студентів;
- постійний моніторинг врахування результатів використання методичних розробок;
- самостійний пошук та розробка нових форм методичної роботи.

Для поглиблення взаємодії і раціональнішого використання об'єднаних ресурсів бібліотек ще в 60-ті рр. минулого століття була сформована мережа сільськогосподарських бібліотек та 1967 р. створений науково-методичний відділ і бібліотека (РНСГБ Міністерства сільськогосподарства України), яка була визнана науково-методичним центром мережі, але, як виявилось, без правового, офіційного документа щодо його узаконення. З ініціативи та безпосередньої участі директора ЦНСГБ УААН, професора В.А. Вергунова, 2002 р. ці документи, згідно з якими ЦНСГБ УААН визнана галузевим науково-методичним центром для 257 бібліотек України, були розроблені і затверджені.

Проте, мережа сільськогосподарських бібліотек, на жаль, повноцінного науково-методичного забезпечення не отримала внаслідок відсутності в регіонах (областях) обласних сільськогосподарських бібліотек. Відсутність обласних сільськогосподарських бібліотек (на відміну від медичних, технічних, універсальних бібліотек), які б виступали в ролі обласного координаційного, науково-методичного центру для бібліотек цього профілю, негативно позначилася на якості і повноті бібліотечно-інформаційного обслуговування спеціалістів аграрного профілю та науково-методичному забезпеченні відповідних бібліотек області.

Ухвалене 2002 р. виважене рішення про відновлення територіальних об'єднань сільськогосподарських бібліотек на чолі з Головними, як обласними методичними та координаційними центрами для цих бібліотек, відновило створені ще 1976 р. об'єднання, які через формалізм розпалися у 90-х рр., відновили свою діяльність та розробили низку організаційних та нормативних документів.

Зокрема, «Положення про об'єднання сільськогосподарських бібліотек АР Крим та областей України», затверджене рішенням Вченої ради ЦНСГБ УААН від 28.12.2001 р.[1, 32-37] та інші нормативні документи від 20.09.2002 р., затверджені Міністром аграрної політики України, стали основою створення об'єднань, куди ввійшли всі сільськогосподарські бібліотечні заклади АР Крим і областей України. Очолюють об'єднання в кожній із областей, головні бібліотеки, які мають належні умови, матеріально-технічну базу, кадри, здатні координувати роботу та надавати методичну і практичну допомогу бібліотекам свого об'єднання, тобто є провідними. В сучасних умовах розвитку бібліотечної справи такі бібліотеки все більше вносять ініціатив у коригування бібліотечної політики, удосконалення правового, методичного та інформаційного забезпечення мережі, підвищення кваліфікації бібліотекарів, а також ознайомлення з негативними тенденціями, проблемами, прорахунками і пропонованими шляхами їхнього уникнення чи вирішення.

Вищим організаційно-методичним та координаційним центром створення і діяльності об'єднань стала ДНСГБ НААНУ, яка спільно з Головними бібліотеками за зведеними координаційними планами спрямовує діяльність об'єднань за всіма напрямками їхньої роботи. Державна наукова сільськогосподарська бібліотека НААНУ виконує функції Головної бібліотечної установи для бібліотек аграрної галузі, а також науково-дослідного, науково-інформаційного, координаційного методичного центру, в своїй діяльності дотримується курсу на досягнення нового рівня бібліотечного, довідково-бібліографічного та інформаційного забезпечення розвитку аграрної галузі.

Головна мета створення обласних об'єднань – об'єднати інформаційний потенціал свого регіону на допомогу інформаційного супроводу аграрної науки, освіти, виробництва. Велика роль у цій місії належить Головній бібліотеці об'єднання, яка повинна:

- організувати координацію комплектування та використання документів на традиційних та електронних носіях на основі зведеного плану;
- налагодити взаємодію бібліотек-учасниць із бібліотечно-інформаційного та довідково-бібліографічного обслуговування користувачів (спеціалістів аграрного сектора, науковців);
- об'єднати зусилля бібліотек у підготовці, виданні спільних науково-допоміжних бібліографічних посібників (поточних, ретроспективних, біобібліографічних);
- налагодити роботу в об'єднанні зі спільного проведення інформаційно-масових заходів (днів інформації, днів науки, днів спеціаліста, днів кафедри, книжкових переглядів, виставок, читачьких конференцій, тематичних вечорів, усних журналів, інноваційних конкурсів, вікторин, майстер-класів тощо);
- сприяти створенню та наповненню електронних баз даних та електронної служби доставки документів, дистанційного обслуговування користувачів;
- прискорити створення зведеного електронного каталогу галузі на основі електронних бібліотечних ресурсів бібліотек територіальних об'єднань;
- створити єдину інформаційну мережу бібліотек регіону;
- забезпечити доступ користувачів до світових інформаційних ресурсів;

- координувати науково-методичну та науково-дослідну роботу сільськогосподарських бібліотек об'єднання.

У кожному об'єднанні створено Міжвідомчу науково-методичну раду – дорадчий орган колегіального розгляду основних питань бібліотечної та інформаційно-бібліографічної діяльності. Основні завдання Науково-методичної ради:

- здійснювати координацію та кооперування діяльності бібліотек-учасниць об'єднання відповідно до плану роботи, впливаючи тим самим на поліпшення бібліотечно-бібліографічного обслуговування науковців, студентів, викладачів;

- призначати робочі комісії для організації співробітництва та взаємодії бібліотек-членів об'єднання за пріоритетними напрямками діяльності: комплектування фондів, довідково-інформаційне та бібліотечне обслуговування, науково-методична та науково-дослідна робота, створення зведеного електронного каталогу (ЗЕК);

- затверджувати розроблені рекомендації, спрямовані на поліпшення бібліотечного та інформаційно-бібліографічного обслуговування користувачів, інформувати про це Міжвідомчу науково-методичну бібліотечну раду (м. Київ);

- узгоджувати діяльність бібліотек об'єднання з роботою інших бібліотек регіону.

Створення обласних об'єднань – це взаємодія, координація діяльності бібліотек з усіх напрямів їхньої роботи, а саме:

- координація комплектування бібліотек регіону на традиційних та електронних носіях;

- ведення координаційних картотек із комплектування, використання обмінних фондів у комплектуванні;

- взаємовикористання фондів бібліотек;

- створення зведених каталогів (у т.ч. електронних);

- координація та здійснення спільних заходів з інформаційно-бібліографічної діяльності, підготовки і видання бібліографічних посібників;

- координація науково-методичної, науково-дослідної роботи;

- створення єдиної інформаційної мережі бібліотек регіону.

Ця робота здійснюється на основі зведених координаційних планів бібліотек об'єднання.

Значення і роль створених об'єднань величезна: вони стали важливою ланкою в галузевій системі методичного керівництва. Ця нова організаційна форма координації покликана забезпечити бібліотечно-бібліографічне та інформаційне обслуговування на рівні сучасних вимог. Вона сприяє процесу об'єднання інформаційних ресурсів, створює сприятливу базу для впровадження нових інформаційних технологій, що веде до створення повноцінної системи інформаційно-бібліографічного забезпечення аграрної галузі.

Удосконалення організації системи науково-методичної діяльності сільськогосподарських бібліотек мережі, подолання відомчого розмежування в їхній роботі, об'єднання інформаційно-бібліотечних ресурсів в аграрній галузі, координація бібліотек в інформаційно-бібліотечному обслуговуванні науковців, спеціалістів у кожному регіоні та області України є основними результатами впровадження нової організаційної форми співпраці [2].

Створення обласних сільськогосподарських бібліотек на базі окремих бібліотечних установ потребує додаткових фінансових затрат на зміцнення матеріально-технічної бази бібліотеки, введення в штат Головної бібліотеки додаткових посад методистів, підвищення категорії бібліотеки тощо, які здійснює Міністерство аграрної політики України та Національна академія аграрних наук України.

Найбільш успішно виконують роль організаційних, координаційних та науково-методичних центрів Головні бібліотеки, що репрезентують систему бібліотек аграрних ВНЗ III-IV рівнів акредитації.

Надання науково-методичної допомоги бібліотекам обласних об'єднань

Науково-методична робота (НМР) передбачає виявлення, вивчення, узагальнення та впровадження, на основі дослідження й аналізу бібліотечної практики, ефективних методів, прийомів і форм бібліотечної роботи шляхом: розробки регламентуючих документів, методичних рекомендацій, надання організаційно-методичної допомоги бібліотекам за всіма напрямками їхньої діяльності. Велике значення має вивчення, впровадження і поширення передового досвіду; підвищення кваліфікації бібліотечних фахівців. Зміст і завдання НМР, як правило, обумовлюють її інноваційний характер [3, 197].

Дискусія, що точилася у фахових виданнях та ЗМІ в кінці 80-х рр. ХХ – на початку ХХІ ст. щодо доцільності функціонування методичних підрозділів у бібліотеках мережі взагалі, з гострими суперечками стосовно призначення, змісту роботи, структури, шляхів перебудови методичних служб схилили опонентів до переконання, що «...методична служба і в минулому, і сьогодні залишається досить гнучкою, і залежно від потреб часу, від завдань бібліотек визначає пріоритети в методичній роботі, рівень якої завжди визначав стан усієї галузі [4, 7]».

Уся діяльність ДНСГБ НААНУ спрямована на надання методичної та практичної допомоги сільськогосподарським бібліотекам мережі. Для підвищення рівня науково-методичної роботи регіональних об'єднань Державна наукова сільськогосподарська бібліотека НААНУ проводить організаційні заходи (виїзди методистів на місця з метою надання методичної і практичної допомоги та вирішення питань організаційного характеру), розробляє інструктивно-регламентуючі документи, спрямовані на організацію, координацію та взаємодію бібліотек з основних напрямів діяльності, вирішення у перспективі такого пріоритетного завдання, як створення зведеного електронного каталогу сільськогосподарських бібліотек України.

Зазвичай, у цій роботі використовуються окремі форми методичного впливу: науково-аналітична діяльність (щорічна робота з планово-звітною документацією), підсумком якої є науково-аналітичний огляд звітів про роботу бібліотек Міністерства аграрної політики України та Національної академії аграрних наук України, методично підпорядкованих ДНСГБ НААНУ, який щороку публікується на сторінках Бюлетеня ДНСГБ НААНУ разом із розробленими інструктивно-методичними документами на допомогу працівникам об'єднань. Таких документів розроблено та опубліковано близько 75-ти. У новій редакції серед інших подано: «Положення про науково-методичну діяльність ДНСГБ УААН»; «Положення про об'єднання с.-г. бібліотек областей України та АР Крим»; «Положення про методичне забезпечення с.-г. бібліотек об'єднань»; «Типове положення про бібліотеки НДУ НААНУ»; «Типове положення про бібліотеки аграрних ВНЗ I-IV рівнів акредитації Мінагрополітики України»; «Інструкція з експертно-діагностичного обстеження бібліотек аграрних ВНЗ I-IV рівнів акредитації Мінагрополітики України»; «Положення про інформаційно-бібліографічний відділ у с.-г. бібліотеках областей України та АР Крим»; «Положення про підвищення кваліфікації працівників мережі с.-г. бібліотек Мінагрополітики України»; статистична форма основних відомостей та показників про роботу бібліотеки на 2010 р., а також понад 10 посадових інструкцій співробітників бібліотеки для різних посад. Понад план підготовлено методичні рекомендації «Методика проведення книжкових виставок», «Конкурс на кращу бібліотечну виставку» [1; 5, 11-12; 22-23].

Цілу низку інструктивно-регламентуючих документів опубліковано в спеціальному щорічному «Бюлетені ДНСГБ УААН» (24 Вип. за останні 10 років).

Співробітники сектора науково-методичної роботи беруть активну участь у конференціях, семінарах, нарадах, організації та проведенні щорічних курсів підвищення кваліфікації бібліотекарів, надають останнім постійну консультативну допомогу (усну, письмову, електронною поштою). Приміром, уперше за останні роки здійснено виїзд у квітні 2010 р. в Головну бібліотеку львівського Об'єднання сільськогосподарських бібліотек.

Більшість працівників бібліотек аграрних ВНЗ та НДУ беруть участь у семінарах, нарадах, засіданнях, які проводяться різними територіальними методичними об'єднаннями

сільськогосподарських бібліотек і бібліотек, підпорядкованих Міністерству культури і туризму України. Корисними були, зокрема, і участь сектора науково-методичної роботи в розробці проекту Концепції Державної цільової програми поповнення бібліотечних фондів на 2010-2015 рр., як і участь у роботі Всеукраїнської школи методиста «Роль методичної служби у забезпеченні професійної компетентності бібліотекаря» (02-05.11. 2009 р.), яка проходила на базі Національної парламентської бібліотеки України, а також участь у підготовці і проведенні семінарів-нарад директорів наукових бібліотек аграрних ВНЗ III-IV рівнів акредитації (11-12.02. 2010 р.) та ВНЗ I-II рівнів акредитації (03-04.03. 2010 р.), які проводилися під егідою Міністерства аграрної політики України

Поміж тим, у науково-методичній діяльності бібліотек є низка проблем, що потребують невідкладного розв'язання.

- через недостатнє фінансування не всі форми методичного впливу використовуються в роботі, зокрема, виїзди (відрядження) в бібліотеки мережі для експертно-аналітичного оцінювання стану справ, обмін візитами для взаємної перевірки);
- упровадження автоматизованої обробки статистичних даних бібліотек мережі;
- підготовка низки запланованих інструктивно-регламентуючих документів щодо норм часу на основні процеси бібліотечної роботи.

У подальшому необхідно у своїй діяльності більше опиратися на Головні бібліотеки як обласні методичні центри, які будуть організовувати і координувати науково-методичну роботу в своєму регіоні, а узагальнені щорічні результати про неї направляти до ДНСГБ, відповідно до «Положенням про науково-методичну роботу» та інших нормативних документів, якими це передбачено. Це сприятиме аналітичній діяльності науково-методичного відділу цієї бібліотеки, поглибленню та розширенню контролю за роботою бібліотек мережі, дозволить уникнути паралелізму та невиправданого дублювання в роботі, оптимізувати систему забезпечення вчених-аграріїв і с/г фахівців необхідною і науковою і виробничою інформацією.

Продовжуючи розробку інструктивно-регламентуючих документів для організації і роботи бібліотек науково-дослідних установ, розроблено положення про бібліотеки, посадові інструкції директора (завідувача) бібліотеки вищого навчального закладу I-IV рівнів акредитації, старшого наукового співробітника відділу науково-методичної роботи ДНСГБ НААНУ та ін.

Спільно з відділами ДНСГБ УААН розроблено низку методичних матеріалів на допомогу організації інформаційно-масових заходів: «Днів інформації», «Днів науки», «Днів кафедри». Сьогодні ДНСГБ НААНУ, як методичний центр, спільно з Головними бібліотеками Об'єднань координує роботу з усіх напрямів, відображаючи це у зведених координаційних планах.

Фактично в областях України створено нову організаційну форму співробітництва сільськогосподарських бібліотек, яка передбачає:

- координацію комплектування, довідково-бібліографічного апарату, використання документів (традиційних, електронних);
- взаємодію, співпрацю сільськогосподарських бібліотек з бібліотечно-інформаційного, довідково-бібліографічного обслуговування науковців, спеціалістів, освітян аграрної галузі;
- співробітництво бібліотек з підготовки науково-бібліографічних посібників;
- створення єдиної мережі бібліотек регіону;
- координацію науково-дослідної, науково-методичної роботи.

Ефективність діяльності об'єднань матиме й економічний ефект за рахунок спільної передплати періодичних видань, взаємовикористання фондів, виключення дублювання в інформаційно-бібліографічному забезпеченні фахівців, упровадження єдиного читачького квитка, створення єдиної інформаційної мережі та ін.

В умовах створення єдиної інформаційної мережі аграрних бібліотек користувачам об'єднань буде забезпечено повноцінну й оперативну інформацію не лише з їхніх фондів, а й доступ до світових інформаційних ресурсів. Організація обласних об'єднань

сільськогосподарських бібліотек – це перші кроки до створення національного інформаційного ресурсу. Значення створених об'єднань вагоме, оскільки вони стануть важливою ланкою в галузевій системі методичного керівництва.

ДНСГБ УААН у своїй діяльності здійснює комплекс науково-методичних заходів, спрямованих на співпрацю як з Головними бібліотеками об'єднань, так і окремими бібліотеками мережі: організує та проводить науково-практичні конференції, семінари, веде підготовку інструктивно-регламентуючих, методичних посібників, рекомендацій, проектів, законодавчих актів, які сприяють подальшому розвитку мережі сільськогосподарських бібліотек.

У сучасних умовах розвитку аграрної науки, освіти, виробництва роль наукових сільськогосподарських бібліотек посилюється. Потреби часу вимагають пошуків оптимальних змін у формах і методах інформаційно-бібліографічної діяльності, впровадженні комп'ютерних технологій. Сучасна парадигма бібліотечної діяльності висуває на перший план навчання новим технологіям пошуку, оцінки і використання релевантної інформації. В цьому особливе значення мають методичні служби, які забезпечують інформаційну підтримку бібліотечного фахівця, сприяючи формуванню його компетентності і інформаційної культури.

Зокрема, назріла необхідність повного подолання відомчого розмежування в їхній діяльності, яке має місце ще з часів формування мережі аграрних бібліотек у 60-і рр. (XX ст.) через відсутність в регіонах України обласних сільськогосподарських бібліотек. Саме тоді склалася ситуація, коли сільськогосподарські бібліотеки з однаковими функціями у своїй діяльності не мали зв'язку, що негативно впливало на інформаційно-бібліотечне обслуговування фахівців аграрного профілю. Співробітництво між бібліотеками – проблема не нова, але сьогодні, коли йдеться про підвищення ролі бібліотек у розвиток аграрної науки, освіти, виробництва, в період зростання інформаційних запитів користувачів, коли одна бібліотека не спроможна їх задовольнити – потреба в більш органічному об'єднанні стала необхідною. Загально визнано, що тільки на основі координації та кооперації у формуванні фондів, інформаційно-бібліографічному обслуговуванні, впровадженні, використанні сучасних інформаційних технологій бібліотеки спроможні задовольнити запити користувачів.

Останнє десятиріччя ДНСГБ НААНУ значно активізувала свою діяльність як Головний науково-методичний та координаційний центр у системі сільськогосподарських бібліотек України, а науково-методична робота стала одним із головних напрямів цієї діяльності. ДНСГБ НААНУ було запроваджено принципово нову функцію науково-методичної служби за такими напрямками:

- організація та підготовка стратегії розвитку сільськогосподарських бібліотек України: участь у розробці програм, концепцій, регламентуючих документів розвитку та інформатизації галузевих бібліотек України;

- проведення і координація наукових та експериментальних досліджень і за їхніми результатами функціонування науково-методичної діяльності;

- організаційно-управлінська діяльність (менеджмент);

- науково-аналітичний: збір і узагальнення фахової інформації бібліотек мережі та підготовку на її основі оглядових матеріалів, рекомендацій;

- організаційно-методичний: допомога в підготовці інструктивно-регламентуючої, методичної документації для відділів ДНСГБ, бібліотек мережі, наукових, рекомендаційних, допоміжних видань;

- інноваційний: впровадження в діяльність бібліотек здобутків бібліотечної галузі, розширення процесу інформатизації;

- інформаційно-педагогічний: сприяння формуванню інтегрованого професійного світогляду, розширення міжнародної співпраці, підвищення кваліфікації бібліотекарів мережі [6, 85; 89-91].

Концепцією розвитку сільськогосподарських бібліотек України передбачено також «науково-методичне консультування працівників сільськогосподарських бібліотек України з

питань стратегії і тактики, визначення тематичної спрямованості, планування і звітності, у т.ч. розробки поточних і перспективних координаційних планів роботи з бібліотеками та іншими інформаційними установами й організаціями, добровільними об'єднаннями громадян тощо [7, 19].

Велику увагу бібліотеки приділяють виховній роботі та методиці її організації серед студентської молоді у формі національно-патріотичного, громадянського, правового, морального, естетичного та духовного виховання в процесі культурно-дозвільної діяльності шляхом різноманітних інформаційно-бібліотечних та культурно-просвітницьких заходів.

Бібліотекар посідає важливе місце у виховному процесі ВНЗ. Глибоко усвідомлюючи складність місії педагога, працівники бібліотек аграрних ВНЗ проводять активну роботу з вивчення передового досвіду, надання методичної та практичної допомоги колегам, тісно співпрацюючи з бібліотеками ВНЗ, відомчими, обласними, районними бібліотеками технікумів та шкіл. Систематично ознайомлюються з теоретичними матеріалами з бібліотекознавства, впроваджують у практичну діяльність рекомендаційні матеріали та розробки ДНСГБ УААН, слушність і корисність яких підтверджують в окремих звітах.

Організуюючи широкі масові заходи інформаційного і виховного характеру в позаурочний час, бібліотека не тільки інформує про наукові досягнення певної галузі, а й виховує сучасну особистість, пропагує свою діяльність, залучає нових читачів.

Висновки

Науково-методична робота ДНСГБ УААН – один із головних і традиційних напрямів її діяльності. У діяльності мережі с/г бібліотек (всього 257) науково-аграрних установ та вищих навчальних закладів I-IV рівнів акредитації впродовж 2009 р. відбулося багато змін: все більш активно впроваджуються в роботу сучасні інформаційні технології, інновації, в окремих бібліотеках посади бібліотечного працівника прирівняні до наукового. Саме тому відбулися принципові зміни у підході до науково-методичної діяльності, яка базується на результатах науково-прикладних досліджень. Підсумки науково-дослідної роботи, інновації в бібліотечній справі стали основою опрацювання нових методик, розробок, що позитивно вплинуло на їхню діяльність. Науково-аналітична робота сектора стала одним із провідних напрямків, оскільки такі прикладні дослідження дали можливість аналізувати зміст роботи кожної бібліотеки, прогнозувати її діяльність і тим самим активно впливати на вдосконалення її роботи і розвитку. У результаті аналітичного оцінювання підготовлено низку матеріалів з огляду роботи бібліотек мережі. Визначено шляхи удосконалення діяльності бібліотек мережі, виявлено кращий досвід упровадження нових технологій в окремих бібліотеках.

На основі текстових щорічних звітів про роботу бібліотек Міністерства аграрної політики України та Української академії аграрних наук, методично підпорядкованих ДНСГБ НААНУ, та аналізу їхніх статистичних показників, співробітниками сектора науково-методичної роботи готуються науково-аналітичні огляди бібліотек мережі (останні 4 огляди видані 2009 р. і публіковані у черговому Бюлетені ДНСГБ НААНУ).

Науково-аналітичний огляд діяльності бібліотек мережі дає можливість оцінити їхню роботу і на цій основі прогнозувати розвиток кожної з них та скласти для окремих бібліотек рекомендації для поліпшення їхньої роботи, у т.ч. науково-методичної.

Проте, у науково-методичній діяльності бібліотек є низка проблем, які потребують першочергового вирішення. Для цього необхідно:

- у методичній роботі керуватися сучасною бібліотечною термінологією та новими стандартами як основою створення нормативної бази галузі й оптимізації бібліотечно-інформаційної роботи;
- співпрацювати з іншими бібліотеками не тільки в межах державних програм і проектів, а й у традиційних формах (обмін літературою, участь у міжвідомчих проблемних комісіях з розробки методичних і технологічних рішень тощо);
- активніше залучати важливий резерв методичної роботи – бібліотечну громадськість для розгортання дискусії у пресі з теми «якою бути бібліотеці?» та бібліотечних фахівців до

експертизи і обговорення проектів документів;

– визначення пріоритетів розвитку методичної роботи в сучасних умовах;

– більше уваги приділити координації науково-методичної діяльності з Головними бібліотеками територіальних об'єднань с.-г. бібліотек; практикувати проведення нарад-семінарів, конференцій, практикумів на базі Головних бібліотек;

– у зв'язку з недостатнім фінансуванням не всі форми методичного впливу використовуються в роботі, зокрема проведення нарад-семінарів, конференцій, практикумів на базі Головних бібліотек об'єднань та виїздів у бібліотеки мережі;

– ширше практикувати відвідування (відрядження) до бібліотек мережі з метою експертно-діагностичного їхнього обстеження як найбільш ефективної форми методичної допомоги та розповсюдження передового досвіду;

– упровадити автоматизовану обробку статистичних даних підзвітних бібліотек мережі на основі сучасних інформаційних технологій, підготувати ряд запланованих інструктивно-регламентуючих документів щодо норм часу на основні процеси бібліотечної роботи;

– удосконалювати науково-методичну роботу шляхом своєчасного підвищення кваліфікації бібліотекарів із застосуванням інноваційних методів і форм: ігрове імітаційне моделювання (навчача гра, методи розвиваючого навчання: алгоритмічний, евристичний, програмованого навчання; організаційно-діяльнісна гра, ігри-тренінги: ролеві ігри; школа резерву тощо).

Головним бібліотекам бажано краще організовувати і координувати науково-методичну роботу в своєму регіоні та більше уваги приділяти узагальненню її результатів, щорічно направляючи до ДНСГБ, відповідно до «Положення про науково-методичну роботу» та інших нормативних документів, які це передбачають.

Використана література

1. Положення про об'єднання сільськогосподарських бібліотек АР Крим та областей України від 28.12.2001 р. // Бюлетень ДНСГБ УААН. – К., 2004. – Спецвипуск. – С. 32-37.

2. Коваленко С.Д. Професор П.В. Будрін (1857-1939) – перший директор Харківської селекційної станції / С.Д. Коваленко // Історія освіти, науки і техніки в Україні : матер. 4-ої конф. молодих учених і спеціалістів, 29 січ. 2008 р. – К., 2008. – С.19.

3. Кулаковська Т.Л. Науково-методична підтримка інноваційної діяльності науково-дослідних установ НАН України / Т.Л. Кулаковська // Наукові праці НБУВ. – К., 2008. – Вип. 20. – С. 197.

4. Свобода А.А. Методична діяльність як типологічна функція національної бібліотеки (перспективи її розвитку в НБУВ) / А.А.Свобода // Бібліотечний вісник. – К., 1998. – № 2. – С.7.

5. Інформаційний звіт про роботу сектора науково-методичної роботи ДНСГБ УААН за 2009 р.– К., 2009. – С.11-12; 22-23.

6. Вергунов В.А. Науково-методична діяльність Державної наукової сільськогосподарської бібліотеки УААН: історія, здобутки, перспективи / В.А. Вергунов // Державна наукова сільськогосподарська бібліотека УААН: історія і сьогодення. – К., 2007. – С.85; 89-91.

7. Вергунов В.А. Концепція розвитку сільськогосподарських бібліотек України / В.А.Вергунов, В.В.Дерлеменко. – К., 2008. – С.19.

8. Науково-аналітичний огляд звітів про роботу бібліотек Міністерства аграрної політики України та Української академії аграрних наук, методично підпорядкованих ДНСБ УААН за 2008 р. // Бюлетень ДНСГБ УААН. – К., 2009. – С.32-35; 123-125.